

ศินีนาด กุลวรงค์, อภิชิต สถาวรวิวัฒน์, วันเสนต์ โตอนันต์, โรม บัณฑอง

ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว สำนักโรคระบาดวิทยา Surveillance Rapid Response Team (SRRT), Bureau of Epidemiology

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 35 ระหว่างวันที่ 31 สิงหาคม – 6 กันยายน 2557 สำนักโรคระบาดวิทยาได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. อูจจาระร่วงในอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี พบผู้ป่วย อาหารเป็นพิษในอำเภอสตึก ตั้งแต่วันที่ 26 สิงหาคม – 4 กันยายน 2557 จำนวน 742 ราย ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนและครู จากโรงเรียน 8 แห่ง ในพื้นที่ตำบลสตึก คิดเป็นอัตราส่วน ชายต่อหญิงเท่ากับ 1 : 1.25 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล 3 แห่ง อาการที่พบไม่รุนแรง มีคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ถ่ายเหลว มีไข้ ทีมสอบสวนโรคเก็บตัวอย่าง rectal swab จาก ผู้ป่วยจำนวน 18 ตัวอย่าง แม่ครัว 24 ตัวอย่าง คณงานโรงน้ำแข็ง 21 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ชลบุรี ผลไม่พบเชื้อแบคทีเรียก่อโรค เก็บตัวอย่างอุจจาระผู้ป่วย 5 ตัวอย่าง ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบสารพันธุกรรมของไวรัสโนโร 4 ตัวอย่าง เก็บตัวอย่างน้ำดิบและน้ำแข็งจากโรงงาน จำนวน 2 ตัวอย่าง ส่งตรวจหาเชื้อไวรัสที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ ปัจจัยเสี่ยงพบว่าโรงเรียนทุกแห่งรับน้ำแข็งจากโรงน้ำแข็งแห่งเดียวกัน จากการตรวจสอบพบว่ากระบวนการผลิตไม่ได้มาตรฐาน มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนเชื้อโรค แหล่งน้ำดิบเป็นน้ำผิวดินที่ไม่ผ่านการฆ่าเชื้อก่อนเข้าสู่กระบวนการผลิต แหล่งซื้อวัตถุดิบที่นำมาประกอบอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ ปริมาณคลอรีนตกค้างที่ปลายท่อน้ำประปาจากผู้จัดจำหน่าย 3 ราย น้อยกว่า 0.5 ppm ทุกราย การควบคุมโรคได้ให้คำแนะนำเรื่องสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม แนะนำให้ล้างตลาดสดด้วยคลอรีนเข้มข้นติดต่อกัน 3 วัน และทำเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ระงับการผลิตของโรงงานน้ำแข็งชั่วคราว แจ้งความดำเนินคดี ขอความร่วมมือในการทำความสะอาดด้วยคลอรีนเข้มข้น (chlorine shock) ในโรงผลิตน้ำประปาทุกแห่งในอำเภอสตึก และเพิ่มคลอรีนในระบบน้ำประปาของผู้ให้บริการทุกราย ล้างตลาดสดด้วยคลอรีนและไลโซน เฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ในโรงเรียนและชุมชน นาน 1 สัปดาห์

2. ผู้ป่วยยืนยันอหิวาตกโรค 1 ราย จังหวัดนครราชสีมา พบผู้ป่วยหญิง 1 ราย อายุ 18 ปี อาชีพรับจ้าง อาศัยอยู่ที่หมู่ 11

ตำบลมิตรภาพ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เริ่มป่วยวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ด้วยอาการปวดบิดในท้อง อาเจียน ถ่ายเป็นน้ำ 2 – 3 ครั้ง วันที่ 22 สิงหาคม 2557 มีอาการถ่ายมากขึ้นเรื่อยๆ รวม 10 ครั้ง อาเจียน 2 ครั้ง จนรู้สึกเหนื่อยและเพลีย สามีจึงพามารับการรักษาที่โรงพยาบาลสีคิ้ว แพทย์รับไว้เป็นผู้ป่วยใน เก็บตัวอย่าง Rectal swab ส่งตรวจที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา พบเชื้อ *Vibrio cholerae* El tor Inaba หลังได้รับการรักษาผู้ป่วยอาการดีขึ้นและออกจากโรงพยาบาลในวันที่ 25 สิงหาคม 2557 จากการสอบสวนพบว่า อาหารสงสัย ได้แก่ ส้มตำปาซึ่งรับประทานในมือ กลางวันของวันที่ 19 สิงหาคม 2557 ยำวุ้นเส้นหมูยอรับประทานในมือกลางวันของวันที่ 20 สิงหาคม 2557 และหอยแมลงภู่หนึ่งในมือเย็นของวันที่ 21 สิงหาคม 2557 ซึ่งอาหารทั้ง 3 มื้อ ผู้ป่วยรับประทานร่วมกับเพื่อนร่วมงานหรือคนในครอบครัว แต่ไม่พบว่าผู้ที่ร่วมรับประทานด้วยมีอาการป่วย ทีมสอบสวนได้เก็บตัวอย่าง Rectal swab ของสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4 คน ที่รับประทานอาหารร่วมกัน ส่งตรวจหาเชื้อแบคทีเรียก่อโรคที่โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา ไม่พบเชื้อแบคทีเรียก่อโรคทั้ง 4 ตัวอย่าง และเนื่องจากไม่มีตัวอย่างอาหารเหลือส่งตรวจ จึงไม่สามารถหาสาเหตุของการเกิดโรคได้ การควบคุมโรคได้ให้ความรู้แก่ผู้ป่วย คนในครอบครัว ผู้สัมผัสใกล้ชิด รวมถึงคนในชุมชน ฆ่าเชื้อบริเวณบ้าน โดยเฉพาะห้องน้ำ ห้องส้วม เฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่

3. ผู้ป่วยสงสัยโรคใช้สมองอักเสบ 1 ราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 12 ปี มีโรคประจำตัว คือ โรคเกล็ดเลือดต่ำ อาศัยอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลนาคอเรือ อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มป่วยวันที่ 31 สิงหาคม 2557 ด้วยอาการแขนขาอ่อนแรงทั้ง 2 ข้าง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลฮอด แพทย์ให้การรักษาโดยฉีด Ceftriaxone 2 กรัม วันที่ 1 กันยายน 2557 เวลาประมาณ 00.30 น. ผู้ป่วยมีอาการพูดไม่รู้เรื่อง ตัวเกร็งแต่ไม่ชัก ตรวจร่างกายพบอุณหภูมิกาย 37.1 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 122/86 มิลลิเมตรปรอท ชีพจร 80 ครั้ง/นาที ระดับออกซิเจนใน

เลือด 98 เปอร์เซ็นต์ จึงส่งตัวมารักษาต่อที่โรงพยาบาลนครพิงค์ แกร
รับผู้ป่วยมีอาการปวดศีรษะรุนแรง อาเจียน ความรู้สึกสับสน เกร็ง
และไม่รู้สึกตัว แพทย์วินิจฉัยสงสัยโรคใช้สมองอักเสบ ผลการตรวจ
เลือดด้วยชุดตรวจ NS1 antigen ให้ผลลบ, Dengue IgM ให้ผลลบ
Dengue IgG ให้ผลบวก, ASO test และ JE antibody IgM IgG อยู่
ระหว่างรอผล ไม่ได้ทำการเจาะน้ำไขสันหลังส่งตรวจเนื่องจากผู้ป่วย
มีเลือดออกที่สมอง ขณะนี้ผู้ป่วยยังไม่รู้สึกตัว จากการสอบถามบิดา
ของผู้ป่วยพบว่า ผู้ป่วยมีประวัติการได้รับวัคซีนครบถ้วน บริเวณรอบ
บ้านไม่มีการเลี้ยงสัตว์ การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในครอบครัว โรงเรียน
และชุมชน ยังไม่พบผู้ใดที่มีอาการคล้ายผู้ป่วย

4. **อาหารเป็นพิษ จังหวัดตาก** พบผู้ป่วยอาหารเป็นพิษ
จำนวน 70 ราย ที่หมู่ 2 ตำบลแม่สอง อำเภอท่าสองยาง จังหวัด
ตาก เป็นนักเรียนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึง
มัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุ 9 - 14 ปี เป็นเพศชาย 24 ราย เพศหญิง
46 ราย รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 3 กันยายน 2557 เวลา 16.00 น.
รายสุดท้ายเริ่มป่วยวันที่ 4 กันยายน เวลา 11.00 น. ส่วนใหญ่มี
อาการปวดท้อง ถ่ายเหลว บางรายมีคลื่นไส้อาเจียน ทุกรายอาการ
ไม่รุนแรง เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน
แม่สอง ทีมสอบสวนโรคเก็บตัวอย่างอุจจาระจากผู้ป่วยและแม่ครัว
ส่งตรวจที่โรงพยาบาลท่าสองยาง อยู่ระหว่างการตรวจทาง
ห้องปฏิบัติการ โรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึง
มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนหอพักจำนวน 220 คน เป็นนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนหอพักจะ
รับประทานอาหารที่โรงเรียนทั้ง 3 มื้อ โดยมีแม่ครัวที่โรงเรียนจ้าง
มาเป็นผู้ปรุง และมีนักเรียนผลัดเปลี่ยนมาช่วยเตรียมและประกอบ
อาหาร น้ำดื่มเป็นน้ำบาดาลผ่านเครื่องกรอง ส่งเข้าตู้ น้ำดื่ม
นักเรียนใช้แก้วน้ำดื่มร่วมกัน การควบคุมโรค ได้ให้สุขศึกษา คัด
กรองและเฝ้าระวังผู้ป่วยรายใหม่ ทำลายเชื้อโรคบริเวณห้องน้ำ

5. **ผู้ป่วยสงสัยติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส 71 จำนวน 1 ราย**
จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ป่วยเด็กหญิง อายุ 12 ปี อาศัยอยู่ที่หมู่ 11

ตำบลหนองโพธิ์ อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์ เริ่มป่วยวันที่ 23
สิงหาคม 2557 ด้วยอาการมีไข้ ถ่ายเหลว ไอ มีน้ำมูก เข้ารับการ
รักษาที่โรงพยาบาลตากาลี หลังได้รับการรักษาตามอาการไข้เริ่ม
ลดลง แพทย์ให้กลับบ้านได้ หลังกลับบ้านอาการแยลง มีอาการ
ปวดท้องไปเฝ้าญาติที่คลินิก อาการไม่ทุเลา มีปวดแน่นจุกท้องมาก จึง
กลับมาตรวจซ้ำที่โรงพยาบาลตากาลี แพทย์ตรวจพบความดันเลือด
ลดลง มีซีกเกร็งกระตุก จึงส่งตัวมารักษาต่อที่โรงพยาบาลสวรรค์
ประชารักษ์ ได้รับการวินิจฉัย DSS ให้การรักษาด้วย load volume
+ inotropic drug ยังมีอาการชักเกร็งอีก 1 ครั้ง จากนั้นคลำชีพจร
ไม่ได้ ทำการฟื้นคืนชีพและใส่ท่อช่วยหายใจ เริ่มคลำชีพจรได้ ผลการ
ตรวจเลือดด้วยชุดทดสอบ NS-1 ไม่พบการติดเชื้อไข้เลือดออก
ระหว่างรักษาไม่ตอบสนองต่อยา จึงส่ง Cortisol level หลังรักษา
ความดันเลือดเริ่มคงที่ จึงทำ Echo พบมี Pericardial effusion
ประมาณ 1 cm. LVEF 30% แพทย์สงสัย viral myocarditis ให้
การรักษาด้วยยา Oseltamivir ให้ IVlg 1 g/kg (26/8/57) ทำ Echo
ซ้ำ ล่าสุดยังมี Pericardial effusion ประมาณ 1.5 cm. LVEF 70%
จึงส่งตัวมารักษาต่อที่โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนเรศวร จาก
การสอบถามประวัติ พบว่าผู้ป่วยไม่มีโรคประจำตัว มีประวัติแพ้ยา
Amoxy (มีผื่นคัน) 1 สัปดาห์ก่อนป่วย ผู้ป่วยเดินทางไปเที่ยวที่
สวนสนุกแห่งหนึ่ง และมีเพื่อนที่โรงเรียนป่วยเป็นไข้เลือดออก ขณะ
ป่วยชักประวัติจากมารดาไม่พบมีผื่น ตุ่ม แผลที่มีมือ เท้า ปาก แพทย์
วินิจฉัย viral myocarditis สงสัยเอนเทอโรไวรัส 71 เก็บตัวอย่าง
เลือดและอุจจาระส่งตรวจ อยู่ระหว่างรอผล

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์ใช้สมองอักเสบ ประเทศอินเดีย ตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม - 7 กันยายน 2557 พบผู้ป่วยโรคใช้สมองอักเสบแล้ว 991
ราย เสียชีวิต 291 ราย อัตราการเสียชีวิตด้วยโรคนี้นับเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ
ในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา โดยในปีนี้มีอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุด (ร้อยละ
29.4)

